

Информационен бюлетин Централна библиотека на БАН

Брой 7 (65), година VI

ISSN 1312-9899

София, юли 2012 г.

Съдържание

Новини	2
135 г. от рождението на Елин Пелин — Стефка Хрусанова	3
БАН се включва във второто издание на мрежата Тера Мадре — Лидия Чолпанова	5
Предстоящи годишнини на членове на БАН (1869—2012) — Стефка Хрусанова.....	7
Нови постъпления във фонда на Централната Библиотека на БАН — Евгения Станчева.....	11

Сводният каталог на библиотеките на БАН не работи поради неплатен лиценз за нужния софтуер

Редакционна колегия: ас. Даниела Атанасова /отг. ред./, Лидия Чолпанова, Стефка Хрусанова, Евгения Станчева, доц. д-р Никола Казански
Компютърна обработка на изображения и текст: Петър Първанов (Parvanov@cl.bas.bg)

Адрес за кореспонденция
гр. София 1040
ул. “15-ти ноември” №1
тел: 979 53 79, 979 52 54
<http://www.cl.bas.bg>
E-mail: refer3@cl.bas.bg, refer2@cl.bas.bg, refer1@cl.bas.bg

НОВИНИ

След близо 30 години София отново ще бъде домакин на международен конгрес по българистика, който ще се състои през 2013 г. Това съобщи на 18 май в Букурещ ректорът на Софийския университет "Св. Климент Охридски" проф. Иван Илчев. В румънската столица той участва в работна среща на тема "Посланията на националните инициативи" - част от програмата на Осмата световна среща на българските медии, организирана от БТА. Проф. Илчев припомни, че досега е имало два световни конгреса по българистика в София - през 1981 и 1986 г. Софийският университет е намерил финансиране, тъй като е спечелил голям проект. До момента близо 400 участници от чужбина са заявили желание да присъстват, а над 500 са те от България. Патрон на конгреса ще бъде президентът на България, а организирането на международния форум съвпада с честването на 125-годишнината от основаването на Софийския университет.

На 27 юни 2012 г. се състоя изслушване на Българската библиотечно-информационна асоциация в Комисията по културата, гражданското общество и медиите в изпълнение на предложението на г-жа Даниела Петрова, дадено на срещата с представители на асоциацията по време на Националната библиотечна седмица. В съответствие с процедурата по изслушванията, УС на ББИА подготви материала „ПРОБЛЕМИ НА БИБЛИОТЕКИТЕ В БЪЛГАРИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ТЯХНАТА МОДЕРНА ПЕРСПЕКТИВА“, който беше изпратен до народните представители за предварително запознаване.

На 3 юли в Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ се състоя откриване на Националната изложба „Васил Левски — революцията и свободата. 175 години от рождението“ под патронажа на г-жа Цеца Цачева, Председател на Народното събрание.

На 4 юли в Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ се състоя представяне на книгата „Нови щрихи върху идейните възгледи и дейността на Васил Левски“ от проф. Иван Стоянов (Университетско изд. „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново).

На 5 юли в Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ се състоя представяне на сборника „...първа радост е за мене. Емоционалното съдържание на българската национална идентичност: исторически корени и съвременни измерения“, съставител проф. Николай Аретов (изд. Кралица Маб).

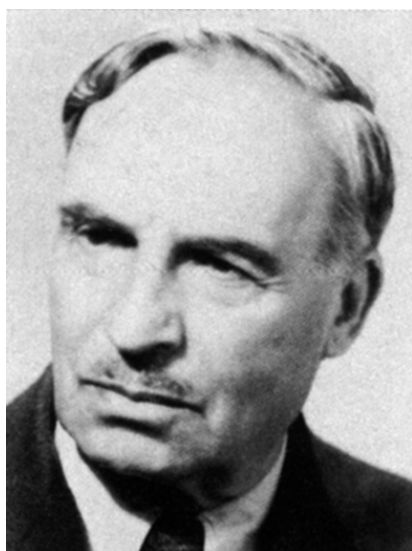
На 12 юли в Столичната библиотека се състоя представянето на книгата „Моят роден град София“ от Крикор Асланян.

На 13 юли 2012 г. внучката на норвежкия полярен изследовател, общественик и хуманист Фритьоф Нансен (1861-1930) г-жа Марит Греев изнесе лекция, посветена на личността на Нансен, в Американския център на Столична библиотека. Г-жа Греев е на посещение в България във връзка с откриването на паметник, посветен на делото на Нансен (разположен в парковото пространство на НДК, на ъгъла на булевардите „Фритьоф Нансен“ и „Патриарх Евтимий“). Благодарение на подкрепата на Нансен, в

периода 1913 — 1925 г. над 130 000 български бежанци от Западна Тракия се заселват в пределите на родината. В качеството си на Върховен комисар на ОН за бежанците Нансен помага и на десетки хиляди арменски и руски бежанци да намерят своя втори дом в България. През 1921 г. Нансен е удостоен с почетния знак на Българския червен кръст, а през 1921 г. с ордена „За гражданска заслуга“. През 1933 г. Столичният общински съвет единодушно решава да нарече една от най-големите и хубави улици на негово име като израз на дълбоката признателност на българите. Институтът по океанология на БАН също носи неговото име.

135 г. от рождението на Елин Пелин

На 18 юли се навършват 135 години от рождението на класика на българската литература Елин Пелин (псевдоним на Димитър Иванов Стоянов, 18 юли 1877 — 3 декември 1949) Централно място в творчеството му заема описанието на българското село, неговите произведения често са наситени с хумор, както и с дълбоко реалистично усещане за радостите и страданията в живота на българина.

Бащата на Елин Пелин, Иван Стоянов, известен като Йото Варджията, бил будна личност. Освен земеделец, той бил зидар, дърводелец, кантонер, правел коли, веялки, керемиди и тухли. Известен е и неговият проект за вятърна мелница, който по-късно е отразен от сина му в едноименен разказ. Въпреки скромния живот будният възрожденски дух на рода не позволил на Йото да остави единадесетте си деца неуки. Двама от синовете му завършили висше образование, а с разноси на самият Иван било отворено училище в собствения му дом. По-късно Елин Пелин казва, че по това време баща му бил единственият грамотен човек в селото.

Елин Пелин се ражда на 18 юли 1877 година, като най-малкият от единадесетте деца в семейството.

Той израства в среда, където образованието било на особена почит. Баща му редовно носел книги от пазара в града, където продавал вар. В домашната му библиотека били „Рибният буквар“, „Под игото“ и съчиненията на Христо Ботев и Любен Каравелов. Завършва началното си образование в родното си село, след което заминава да учи в София (1890—1891, първи гимназиален клас), Златица, Панагюрище и Сливен (1892 —1894, където завършва днешните 5 и 6 клас). Не завършва гимназия; страстно се увлича в четене, основно опознава българската и руската литература.

Учител е в Байлово (1895—1896). През 1896 г. прави опит да влезе в Рисувалното училище. Рисуването, наред с четенето, било една от големите му страсти. Не е приет и се връща в Байлово, където през следващите две години пише първите си сериозни произведения. От есента на 1899 се установява в София, където е притиснат от тежки финансови проблеми. До края на живота си Елин Пелин е обременен от материални трудности. Умира на 3 декември 1949 година в София на 72-годишна възраст.

През периода 1903 — 1904 година Елин Пелин издава сп. „Селска разговорка“ в Самоков. Чрез ходатайството на проф. Иван Шишманов започва работа като библиотекар в Университетската библиотека (1903—1907), командирован е в Париж и Нанси, Франция (1906—1907) заедно с Яворов, става пазител в хранилището на

Народната библиотека в София (1910—1916), уредник в къщата-музей „Иван Вазов“ (1924—1944), където работи до пенсионирането си. През 1904 г. излиза първата му книга „Разкази“, том първи. През 1905 г. заедно с Александър Божинов посещава за 20 дни Италия — Венеция и Флоренция. През същата година излиза „Пепел от цигарите ми“ — сборник от стихотворения в проза. Става редовен член на БАН (1940), а също председател на Съюза на българските писатели (същата година).

Сътрудник на многобройни списания. Редактира и списва почти сам сп. „Селска разговорка“ (1902—1903). Участва в редактирането на в. „Българан“ (1904—1909), в. „Развигор“ (1921—1927, 1937), редактира детските списания „Веселушка“ (1908—1910), „Чавче“ (1913—1914), „Светулка“ (1904—1944, 1945—1947), в. „Пътека“ (1933—1936); член е на редколегията на в. „Септемврийче“ (от 1945).

Елин Пелин започва да пише, още докато е ученик на село. През 1895 година обнародва първите си творби: в сп. „Войнишка сбирка“ разказа „Мило е отечеството“, в ученическото списание „Извор“ разказа „На майчин гроб“, стихотворенията „Зима“ и „Привет“. Под стихотворението „Тихи тъги“ (ноември 1897), отпечатано в сп. „Български преглед“, за пръв път се подписва с псевдонима Елин Пелин. В младежките си години се увлича повече от поезията. В зрялото си творчество се насочва към разказа и повестта, като продължава да пише детски и хумористични стихотворения.

Елин Пелин е един от най-големите художници на българското село, майстор на късия разказ в българската литература, създател на галерия ярки, незабравими образи, много от които са вдъхновени от неговите съселани от Байлово, близки и познати. Оpoznал в детайли селския бит и душевност, зад идиличното и битовото открива определени социални тенденции и написва първите си зрели разкази: „Напаст Божия“, „Ветрената мелница“, „На оня свят“, „Гост“, „Андрешко“, „Пролетна измама“.

Автор е на редица разкази, наситени с жизнерадостен и весел смях, в които се оглежда дяволият български селянин, готов да се шегува и в най-тежките моменти от своя нерадостен живот — белег на несломената жизненост на българския национален характер. В непретенциозните си, но много популярни хуморески в стихове и проза от сборника „Пижо и Пендо“ (1917) майсторът на иронията и на скептичния шопски присмех пародира увлеченията по селската идилия и поетизираната патриархалност, като им противопоставя суровата и примитивна правда на истинския живот.

С особена симпатия Елин Пелин пише за тежката участ на селския учител; „Душата на учителя“, „Кал“, „Самичка“, „В интерес на просветата“. Една от основните теми е и черквата и представителите ѝ. Елин Пелин осмива и изобличава с ярък реализъм чревоугодничеството, пианството, алчността, лицемерието — пороци, в които са затънали калугери и попове („Напаст Божия“, „Братя“, „Изкушение“). Елин Пелин е художник с широк интерес към света; наред с нерадостните страни на живота той описва и красотата в противоречивата пъстрота на действителността, поезията в селския живот. С особена пластичност се отличават лиричните му пейзажи, в които хубостта на природата е свързана с труда и чувствата на хората.

В повестта „Гераците“ (1911) — едно от най-значителните произведения в българската литература — Елин Пелин описва с голяма художествена сила разложението на патриархалната селска задруга и на патриархалния морал под напора на новите капиталистически отношения. Писателят съчувства на стария Герак, който, стъписан пред индивидуализма и егоизма, недоумява защо любовта бяга от хорските сърца и защо хората не са вече братя помежду си. Предишната патриархалната етичност и човещина са заместени от вълчи нрави, морално падение и безогледна алчност. Старите форми на живот в село умират, създават се нови социални групи, нови социални образи. С голямо проникновение авторът проследява отраженията на социалните явления

в душите на хората. Във втората си повест „Земя“ (1922) Елин Пелин е обрисувал разрушителната стихия на частнособственическата страст, която опустошава човека, осакатява го нравствено.

По време на Първата световна война Елин Пелин пише патриотични произведения, събрани в сборника „Китка за юнака“ (1917). През 1928 г. издава сборника „Черни рози“ – стихотворения в проза, импресии с изповедни размисли и настроения. В книгата „Аз, ти, той“ (1936) – злободневни фейлетони, хумористични очерци и скици – изобличава общественopolитическата и нравствената поквара на съвременността. В „Под манастирската лоза“ (1936) – цикъл философски разкази и притчи – формулира в художествена форма своето жизнено и естетическо веру. На аскетизма и догматизма той противопоставя жизнерадостната философия на битието, богатата и сложна хармония на човешката индивидуалност.

През 20-те и 30-те г. Елин Пелин пише предимно за деца: лирични стихотворения, поеми и басни, хумористични разкази и сценки, преразказва и сам пише приказки, съставя христоматии и читанки. Произведенията му за деца са изпълнени с ведър хумор и жизнелюбие. Автор е на един от най-хубавите български юношески романи в две части – „Ян Бибиян“ (1933) и „Ян Бибиян на Луната“ (1934), на книгите „Златни люлки“ (1909), „Кумчо-Вълчо и Кума-Лиса“ (1918), „Гори Тилилейски“ (1919), „Сладкодумна баба“ (1919), „Правдата и кривдата“ (1920), „Песнички“ (1927), „Поточета бистри“ (1931), „Приказки и басни“ (1949) и др.

Творчеството на Елин Пелин е изследване на духовната същност на човека, на неговия интимен свят и на съприкосновенията му с природната и социалната среда. Произведенията на Елин Пелин са широко известни и в чужбина, преведени са на повече от 40 езика. Национално-самобитното творчество на Елин Пелин оказва благотворно въздействие върху по-нататъшното развитие на художествената мисъл у нас. Произведенията му се превеждат и четат зад пределите на България. Според Максим Горки Елин Пелин „би бил гордост за всяка велика страна“. Други псевдоними, които Елин Пелин е използвал, са: Чичо Благолаж, Камен Шипков, Елчо, Пан, Пелинаш, Поручик, Мито, Чер Чемер, Иван Коприван, Горна Горчица, Катерина, Бокич, Слова и др.

БАН се включва във второто издание на мрежата Тера Мадре

Втората среща на мрежата Тера Мадре на Балканския полуостров се състоя от 29 юни до 1 юли 2012 г. в Българската академия на науките и в Университетската ботаническа градина. „Тера Мадре Балкани“ е част от събитията в рамките на програмата „София 2019 – кандидат за европейска столица на културата“.

В няколко дискуссионни панела се обсъдиха новата Обща селскостопанска политика на Европейския съюз и предизвикателствата и възможностите за дребните фермери в Общността и извън нея, бъдещето на регионалната мрежа Тера Мадре, оползотворяването на местните ресурси за устойчиво развитие в селските

райони, както и ролята и връзките на младите хора с устойчивата храна. Значението на храната като елемент от културата на местните общности беше предмет на обсъждане на кръгла маса.

Карло Петрини, основател на Slow Food, откри официално регионалната среща „Тера Мадре Балкани 2012“. Събитието се провежда за втори път и събира над 150 представители на мрежата на традиционни хранителни общности на Slow Food от 10 балкански страни.

Тера Мадре е световен форум на хранителните общности, лансиран от Slow Food през 2004 г. в Торино, Италия. Той обединява дребни фермери и производители на храна, кулинари, хора от академичните среди и младежи за обсъждане на пътищата за подобряване на хранителната система и за производство на храна по устойчив, екологично чист и честен начин. След първото събитие се проведе среща на международно и национално ниво, които дадоха тласък на проекти, популяризиращи обмяна на знания в света.

Събитието се организира от Асоциацията на Slow Food конвивиумите в България в сътрудничество със Slow Food International и с финансиране от Отворено общество и програма “Култура” 2012г. на Столична община. Събитието се реализира в подкрепа на кандидатурата на София за европейска столица на културата — 2019 г. Организационни партньори са Фондация „Нова култура“, Европейския институт, Университетската ботаническа градина в София и Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания към БАН.

Конференцията е съпътствана от две изложби:

В първата изложба на постери са представени пътят на биоразнообразието на храните на Балканите — планинските сирена, мармалади, компоти, сладка, спиртни напитки, диви подправки и лечебни растения.

Втората изложба е на народни престилки, като част от уникалните дрехи на българката, носени през 19 и 20 век. Престилката е сред най-често описваните елементи на българското традиционно облекло. Разнообразието им се дължи на факта, че са сред най-ярките знаци за произход. Те притежават своя типична украса — цветове, орнаменти, монети, пискюли и др. С тях може да се очертае карта на селищата в България.

Изложени са престилки, изработени от всички техники за тъкане, познати в България по това време и от всички материали като вълна, памук, свила, мъниста, паейти, дантели и др.

Изложбата е малка част от богата частна колекция на престилки от различни региони на България — Разложко, Кюстендилско, Видинско, Търновско, Сливенско и др.

ПРЕДСТОЯЩИ ГОДИШНИНИ НА ЧЛЕНОВЕ НА БАН (1869–2012)

Стефка Хрусанова, E-mail: hrusanova.st@cl.bas.bg

1 юли

125 г. от смъртта на МИХАИЛ НИКИФОРОВИЧ КАТКОВ
(13.11.1818—01.07.1887), руски публицист.

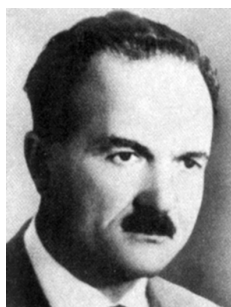
Чуждестранен член (1884).

5 юли

115 г. от смъртта на ЕВЛОГИ ГЕОРГИЕВ НЕДЕВ
(03.10.1819—05.07.1897), търговец и банкер, обществено-политически деец, дипломат.

Почетен член (1884).

6 юли

40 г. от смъртта на ВЕЛКО ИЛИЕВ ВЕЛКОВ
(19.03.1908—06.07.1972), агроном-полмолог.

Член-кореспондент (1971).

13 юли

45 г. от смъртта на АНДРЕ МАЗОН
(07.09.1881—13.07.1967), френски езиковед-славист, историк на литературата.

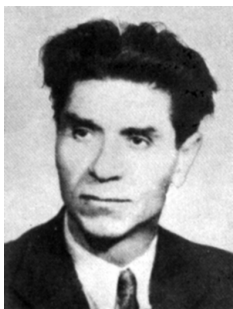
Чуждестранен член (1930).

14 юли

150 г. от рождението на ВАСИЛ ИВАНОВ КЪНЧОВ
(14.07.1862—24.01.1902), историк, етнограф, книжовник, обществен деец.

Действителен член (1898).

15 юли
110 г. от рождението на **ЙОВЧО СМИЛОВ ЙОВЧЕВ**
(15.07.1902—23.10.1990), геолог, обществен и политически деец.
Академик (1958).

15 юли
120 г. от смъртта на **СВЕТΟΣЛАВ НИКОЛОВ МИЛАРОВ (САПУНОВ)**
(24.04.1850—15.07.1892), писател, публицист.
Редовен член (1884).

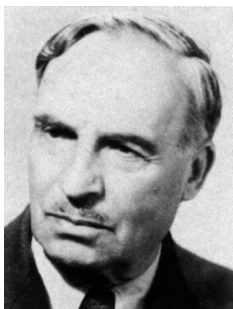
16 юли
135 г. от рождението на **ВАСИЛ ПЕТРОВ КОЛАРОВ**
(16.07.1877—23.01.1950), икономист, юрист и публицист, общественно-политически деец и държавник.
Редовен член (1946).

17 юли
45 г. от смъртта на **ТОДОР АНДРЕЕВ ВЛАДИГЕРОВ**
(28.08.1898—17.07.1967), икономист, общественик и дипломат.
Член-кореспондент (1958).

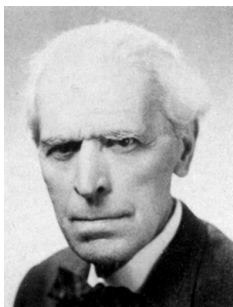
18 юли
35 г. от смъртта на **ГЕОРГИ ДЕЛЧЕВ БРАДИСТИЛОВ**
(12.10.1904—18.07.1977), математик.
Член-кореспондент (1967).

18 юли
135 г. от рождението на **ЕЛИН ПЕЛИН (ДИМИТЪР ИВАНОВ СТОЯНОВ)**
(18.07.1877—03.12.1949), писател.
Редовен член (1941).

20 юли
165 г. от рождението на **НАЧО НИКОЛАЕВ ПЛАНИНСКИ**
(20.07.1847—07.11.1895), лекар, обществено-политически деец.
Дописен член (1875)

24 юли
40 г. от смъртта на **ПЕТКО СТОЯНОВ СТАЙНОВ**
(19.05.1890—24.07.1972), юрист, държавен и обществен деец, дипломат и публицист.
Редовен член (1942).

25 юли
90 г. от рождението на **АНА ВЪРБАНОВА АНГЕЛОВА**
(25.07.1922—27.10.2001), лекар-физиолог.
Член-кореспондент (1984).

26 юли
110 г. от рождението на **РАЙНА АНГЕЛОВА ГЕОРГИЕВА**
(26.07.1902—28.06.1983), генетик.
Академик (1961).

26 юли
85 г. от рождението на ФРИДРИХ ЕРЕНДОРФЕР
(26.07.1927), австрийски ботаник.
Чуждестранен член (1997).

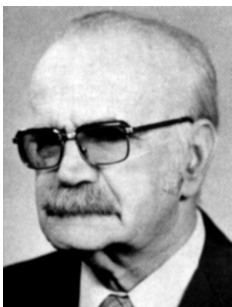
27 юли
100 г. от рождението на БОРИС ПЕТРОВ СПАСОВ
(27.07.1912—20.06.2002), юрист, обществен деец.
Член-кореспондент (1981).

29 юли
90 г. от рождението на ЕВГЕНИ БОГДАНОВ БУДЕВСКИ
(29.07.1922—13.10.2008), физикохимик и електрохимик.
Академик (1995).

29 юли
65 г. от смъртта на ЙОРДАН ИВАНОВ НИКОЛОВ
(06.01.1872—29.07.1947), литературен историк, археолог, етнограф и
фолклорист.
Действителен член (1909).

31 юли
15 г. от смъртта на ВЛАДИМИР ЕВТИМОВ ТОПЕНЧАРОВ
(02.04.1905—31.07.1997), журналист, историк, обществено-политически
деец.
Академик (1974).

**КНИГИ ОТ АКАДЕМИЧНОТО ИЗДАТЕЛСТВО “ПРОФ. МАРИН ДРИНОВ”,
ПОСТЪПИЛИ ВЪВ ФОНДА НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БАН**
Евгения Станчева, E-mail: jeny@cl.bas.bg

**НОВИ ПОСТЪПЛЕНИЯ ВЪВ ФОНДА
НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БАН**
Евгения Станчева, E-mail: jeny@cl.bas.bg

**НОВИ ПОСТЪПЛЕНИЯ ВЪВ ФОНДА
НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БАН
ПРИСТИГНАЛИ ПО КНИГООБМЕН**
Евгения Станчева, E-mail: jeny@cl.bas.

Библиографските описания на новопостъпилите книги не могат да се публикуват,
защото:

**Сводният каталог на библиотеките на БАН не работи
поради неплатен лиценз за нужния софтуер.**